

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1897

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Fecr Yayınları

Yayın No | Publication Number: 1115

Kitap Adı : Tövbekârların Aynası (Mirâtü't-Tâyibîn)

Book Title : The Mirror of the Penitent (Mir'ât al-Tâ'ibîn)

ISBN : 978-625-8724-71-4

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724714

Yazar | Author: Emîr-i Kebîr Hemedânî

Tahkik ve Tercüme | Critical Edition and Translation: Adem UZUN

orcid.org/0000-0002-5029-3003

Kurum | Institution: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi | ROR ID: ror.org/025y36b60

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 182 (xii+170)

Yayın Tarihi | Publication Date: Nisan | April 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRHT - İslam teolojisi | Islamic theology

BISAC: REL037030 - Din / İslam / Tasavvuf | Religion / Islam / Sufism

THEMA: QRAX - İslam tasavvufu (Sufizm) | Islamic Sufism

LC Classification: BP189.7 - Tasavvuf, Sufizm | Sufism

DEWEY: 297.4 - Tasavvuf (İslam mistisizmi) | Sufism (Islamic mysticism)

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.1836 - İslam tasavvufu | Islamic Sufism

Scopus Subject Areas: 1212 - Din Bilimleri | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Emîr-i Kebîr Hemedânî. *Tövbekârların Aynası (Mirâtü't-Tâyibîn)*.

thk. Adem Uzun. Fecr Yayınları-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Tövbekârların Aynası (Mirâtü't-Tâyibîn)

The Mirror of the Penitent (Mir'ât al-Tâ'ibîn)

Emîr-i Kebîr Hemedânî

Tahkik ve Tercüme: Adem UZUN

Ankara 2026

Tahkik Eden Hakkında | About the Critical Editor

Adem UZUN

Aslen Rizeli olup 1966 yılında Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. 1994 yılında Atatürk Üniversitesinden mezun olduktan sonra lisansüstü eğitimini üniversitede akademik personel olarak tamamladı. Çeşitli kamu kurumlarında memurlukla birlikte yöneticilik de yaptı. Üniversitelerde akademik çalışmalarının yanı sıra yüksekokul müdürlüğü, dekan yardımcılığı ve genel sekreterlik gibi idari görevlerde bulundu. 2025 yılından itibaren Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinde görev yapmaktadır.

Originally from Rize, he was born in Çarşamba district of Samsun in 1966. After graduating from Atatürk University in 1994, he completed his postgraduate education as an academic staff member at the university. He worked as a civil servant and manager in various public institutions. In addition to his academic work at universities, he held administrative positions such as college director, vice dean, and general secretary. He has been working at Ankara Social Sciences University since 2025.

Kitap Hakkında

Tövbekârların Aynası (Mirâtü't-Tâyibîn)

Bu kitap, 14. yüzyılda yazılmış tövbekârların aynası anlamına gelen *Mir'âtü't-Tâyibîn* adlı Farsça bir risalenin Türkçe çevirisi ile Farsça orijinal metnini içerir. Kitap, tövbe konusunda kaleme alınan önemli eserlerdendir. Bu eser, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hazırlanan İslâm Ansiklopedisi'nde "Halîmî, Lutfullah" maddesinde Lütfullah Halîmî'nin (ö. XV. yüzyıl sonları) eserleri arasında yer alsada ona ait olmadığı, bu çalışmayı hazırlayan Adem Uzun'un bu konu üzerine yayınladığı "XIV. Yüzyıla Ait Farsça Bir Tövbe Risalesi: *Mir'âtü't-Tâyibîn*" adlı makalede ifade edilmiştir. Bu itibarla eser, dönemin önde gelen mutasavvıflarından Emîr-i Kebîr Seyyid Ali Hemedânî'ye (ö. 786/1385) aittir.

Mir'âtü't-Tâyibîn, İslam dünyasında siyasi çalkantıların yaşandığı, belki de bu yüzden tasavvufî düşüncenin ve ahlak edebiyatının zirveye ulaştığı verimli bir dönem olan 14. yüzyılda, sadece tövbe konusunu kaleme alan nadide bir eserdir. Eser, insanın hata ve günahlardan arınarak Allah'a dönüş serüvenini tövbe kavramı merkezinde ele alan sistematik ve bütüncül bakış açısıyla hazırlanmıştır. Eser, tövbe hakkında kaleme alınan en dikkat çekici örneklerden biridir. Hem tarihi hem de düşünce bakımından İslâm literatüründe özel bir öneme sahiptir. Eserin diğer bir önemi de erken dönemde tövbe konusunda yazılanlardan faydalanılarak hazırlanmış olması ve sonraki dönemlerde bu alanda yapılan çalışmalara rehberlik etmiş olmasıdır. Daha da önemlisi yazarın, tövbeyi ahlaki ve sosyal açıdan ele alıp ayet, hadis ve önceki kaynaklardan istifade ederek klasik bir anlatımla hazırlayarak süslemiş olmasıdır.

Eser, döneminin siyasi istikrarsızlığının ve toplumsal karmaşasının içinde şekil bulan ve manevi yönelişlere yardımcı olan bir kılavuz olma özelliğini taşır. Sadece teorik bir tövbe kavramı çerçevesinde bilgi vermekle kalmaz; aynı zamanda pratik bir manevi rehber işlevi de görür. Bu itibarla tövbe, sıradan bir pişmanlık duygusunun ötesinde, bilgi, hal ve eylem boyutları olan; nefsi terbiye eden, kalp aynasını cilalayan ve nihayetinde insanı kendi hakikatine ulaştıran köklü bir dönüşüm süreci olarak resmedilir.

Anahtar Kelimeler: Mirâtü't-Tâyibîn; Emîr-i Kebîr; Hemedânî; Halîmî; Tövbe.

About the Book

The Mirror of the Penitent (Mir'āt al-Tā'ibīn)

This book contains the Turkish translation and the original Persian text of a 14th-century Persian treatise called *Mir'āt al-Tā'ibīn*, meaning "The Mirror of Penitents." The book is an important work on repentance. Although it is listed among the works of Lutfullah Halīmī (d. late 15th century) in the "Halīmī, Lutfullah" entry of *The Dīyanet Encyclopedia of Islam* prepared by the "Türkiye Diyanet Foundation Encyclopedia of Islam", Adem Uzun stated in his article "A 14th-Century Persian Risalah of Repentance: Mir'āt al-Tā'ibīn", that it is not his. Therefore, the work belongs to , Amīr-ı Kabīr Sayyid Ali Hamadānī (d. 786/1385), one of the leading Sufis of the period.

Mir'āt al-Tā'ibīn is a rare work that exclusively addresses the topic of repentance, written during the 14th century, a fertile period in the Islamic world marked by political turmoil, perhaps also a time when Sufi thought and moral literature reached their peak. The work is prepared with a systematic and holistic perspective, centering on the concept of repentance, and examines the human journey of purification from mistakes and sins towards God. It is one of the most remarkable examples of works written on repentance. It holds special significance in Islamic literature, both historically and intellectually. Another important aspect is that it was prepared by drawing upon early writings on repentance and has guided later studies in this field. Even more importantly, the author addresses repentance from a moral and social perspective, drawing upon verses from the Quran, hadiths, and previous sources, and presenting it in a classical narrative style.

The work, shaped amidst the political instability and social turmoil of its time, serves as a guide that aids in spiritual journeys. It not only provides information within the framework of a theoretical concept of repentance but also functions as a practical spiritual guide. Therefore, repentance is depicted as more than a mere feeling of regret; it is portrayed as a profound transformation process encompassing knowledge, state of being, and action—a process that disciplines the ego, polishes the mirror of the heart, and ultimately leads the individual to their own truth.

Keywords: Mir'āt al-Tā'ibīn; Amīr Kabīr; Hamadānī; Halīmī; Tauba.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ix
YAZIMLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	x
TÜRKÇE ÇEVİRİ METNİ	
Tövbekârların Aynası (Mirâtü't-Tâyibîn)	1
Mukaddime	3
1. Tövbenin Hakikati ve Her Durumda Zorunluluğu	5
2. Tövbenin Zorunluluğu, Küçük ve Büyük Günahlar	22
3. Tövbenin Şartları ve Günahların Giderilmesi ve Kötülüklerin Telafisi	48
4. Tövbenin İlacı, Tedavisi ve Israr Düşümü	62
FARŞA ORJİNAL METİN	
مرآت التائبين	69
مقدمه	71
باب اول در حقیقت توبه و وجوب آن در جمیع احوال	72
باب دوم در آنچه توبه از وی واجب است و اقسام صغیر و کبائر	88
باب سوم در شرایط توبه و کیفیت تکفیر گناهان و تدارک مظالم	110
باب چهارم در باعثه تادیب بر توبه و علاج حل وعقده اصرار	122
EKLER	129
LÜGATÇE	133
DİZİN	163

ÖN SÖZ

XIV. yüzyılda yazılan *Mirâtü't-Tâyibîn* adlı bu Farsça risale, tövbe konusunda kaleme alınan önemli eserlerdendir. Türkiye Diyanet Vakfı tarafından hazırlanan *İslâm Ansiklopedisi*'nde "Halîmî, Lutfullah" maddesinde bu risale, müellifin eserleri arasında 9'uncu sırada yer almaktadır. Ancak buradaki bilgiden hareketle elde edilen yazma nüshada müellif adına rastlanmamıştır. Süleymaniye Kütüphanesi tasavvufî ve tarikatlar konulu "Carullah" koleksiyonu 01105-001 numara kayıtlı yazma nüshanın ilk sayfasında ise müellifinin Emir-i Kebîr (İbn Şihab el-Hemedânî), Ali b. Şihâbüddîn b. Muhammed el-Hemedânî el-Mus'ûdî olduğu belirtilmektedir. Edilen diğer üç yazma nüshada da müellifin kim olduğuna dair açık bir ifadeyle karşılaşılmamıştır. Bu nedenle risalenin müellifi konusunda tereddüt hâsıl olmuştur. Eserin müellifi ve risale ile ilgili daha geniş bilgi elde etmek için yazarın Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, 2026 yılı, 9. cilt, sayı 1'de yayınlanan "XIV. Yüzyıla Ait Farsça Bir Tövbe Risalesi: *Mirâtü't-Tâyibîn*" adlı makaleye müracaat edilebilir.

Doktora çalışmasını Lütfullah Halîmî'nin *Lügat-i Halîmî* adlı mensur Farsça-Türkçe sözlüğü üzerinde yapan yazar, müellifin eserlerini incelemesi ve değerlendirmesi esnasında bu risaleyle karşılaşmış, daha sonra çalışmak üzere eserin nüshalarını temin etmiştir. Uzun bir aradan sonra yazar risale üzerinde çalışmaya başlamış ve eserin tahkikli metin çalışmasını tamamlamıştır. Ortaya çıkan Farsça metnin de çevirisini yaparak hem Türkçe çevirisiyle hem de Farsça orijinal metniyle okuyucuların ve araştırmacıların hizmetine sunmuştur.

Adem UZUN
Ankara-2026